

Exam. Code : 214803

Subject Code : 4016

M.A. Music (Instrumental) 3rd Semester
SCIENTIFIC STUDY OF INDIAN MUSIC
Paper-IX

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :—Attempt any **five** questions. All questions carry equal marks. First question is compulsory.

1. What is the role of creativity in solo presentation of Hindustani music tradition ?
2. Discuss the importance of Tihai in instrumental presentations of Hindustani music.
3. What do you know about the origin of percussion instruments ?
4. Discuss the origin and development of Tabla.
5. What do you know about the sound productions techniques of Sitar ?
6. What is aptitude ? How it helps in the creativity and imagination of an artist ?
7. Mathematics plays an important role in instrumental presentations. Discuss.
8. Mood plays an important role in a presentation. Discuss.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ:— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੰਬੰਧੀ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
2. ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ?
3. ਤਾਲ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਦਗਮ ਸੰਬੰਧੀ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
4. ਤਬਲੇ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਸਿਤਾਰ ਦੀ ਧੁਨੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਉਤਮ ਸੰਗੀਤਕ ਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ?
7. ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ।
8. ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

नोट :— कोई पांच प्रश्न करें। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं। पहला प्रश्न अनिवार्य है।

1. हिंदुस्तानी संगीत परंपरा की एकल प्रस्तुति में रचनात्मकता की भूमिका क्या है ?
2. हिंदुस्तानी संगीत की वाद्य प्रस्तुतियों में तिहाई के महत्व पर चर्चा करें।
3. पक्यूशन वाद्यों की उत्पत्ति के बारे में आप क्या जानते हैं ?
4. तबला की उत्पत्ति और विकास पर चर्चा करें।
5. सितार की ध्वनि प्रस्तुति तकनीक के बारे में आप क्या जानते हैं ?
6. योग्यता क्या है ? किसी कलाकार की रचनात्मकता और कल्पना में यह कैसे मदद करती है ?
7. वाद्य प्रस्तुतियों में गणित एक महत्वपूर्ण भूमिका निभाता है। चर्चा करें।
8. प्रस्तुति में मूड एक महत्वपूर्ण भूमिका निभाता है। चर्चा करें।